

1972
6-01

DE KORHAAN

UITGAVE: VOGELWERK GROEP HET GOOI EN OMSTREKEN

DE KORHAAN

Tijdschrift voor vogelstudie en waarnemingen uit het gebied tussen Eem en Vecht.

Tevens orgaan van de Vogelwerkgroep het Gooi e.o.

Redaktie-adres: Laarderweg 184, Bussum.

Excursies: C. de Rooy, Rading 80, Nw. Loosdrecht, tel. 02158-16 41

Overname van artikelen of gedeelten daarvan uitsluitend met toestemming van de Redaktie.

Inzenden kopie: voor de 10e van elke maand.

Advertenties f 25,— per 1/6 pagina per minimaal 6 nummers.

De Vogelwerkgroep het Gooi e.o. stelt zich ten doel studie en bescherming van vogels in de ruimste zin.

Haar werkterrein wordt voornamelijk omsloten door Eem en Vecht.

Samenstelling bestuur

Voorzitter: D. A. Jonkers, Engelsjan 21, Laren, tel. 02153-72 56.

Secretaresse: Mevr. R. de Wijs-Tabois, Stalpaertstraat 10, Hilversum, tel. 02150-12928.

Penningmeester: L. F. Rynja, Plaggenweg 1, Bussum.

Leden: A. Bode, Banckertlaan 87, Hilversum, tel. 02150-13950.

J. Harder, Reigerstraat 12, Hilversum.

Mevr. C. Holzenspies, Naarderstraat 170, Huizen, tel. 02152-36 07.

C. de Rooy, Rading 80, Nw. Loosdrecht, tel. 02158-16 41.

Dr. J. A. Smits, Burg. Lambooylaan 15, Hilversum, tel. 02150-146 24.

Ch. M. Steen, Adm. de Ruyterlaan 139, Hilversum, tel. 02150-174 18.

Avifauna: voorzitter: J. W. Leclercq, Berlagelaan 68, Hilversum.

secretaris: Ch. M. Steen, Adm. de Ruyterlaan 139, Hilversum,

Nestkasten: voorzitter: A. Bode, Banckertlaan 87, Hilversum.

secretaris: R. Moolenbeek, Erfgooiersstraat 597, Hilversum.

Ringonderzoek: voorzitter: K. Visser, Naarderstraat 170, Huizen.

secretaris: D. A. Jonkers, Engelsjan 21, Laren.

Zuidelijk Flevoland: voorzitter: J. L. A. Blonet, Gr. Florislaan 62, Bussum.

secretaris: J. Harder, Reigerstraat 12, Hilversum.

Voorlichting: J. Klein, Zwaardemakerstraat 12, Bussum, tel. 02159-133 89.

Lidmaatschap: f 12,50 per jaar voor personen van 18 jaar en ouder. (studenten, huisgenootleden, half geld).

Op te geven bij het secretariaat. Contributie- en abonnementsbetaling overschrijven op postgiro 328587 van Alg. Bank Ned. te Hilversum, t.g.v. Vogelwerkgroep 't Gooi e.o.

HET**EERSTE****LUSTRUM**

1 februari is het de dag dat de Vogelwerkgroep vijf jaar bestaat; op die datum kwam in Bussum een groepje vogelliefhebbers bij elkaar en richtten de werkgroep op. Zeven weken later vond een contactbijeenkomst plaats en waren er reeds 60 leden. Het huidige ledenbestand schommelt rond de 190 leden.

Oorspronkelijke opzet van de initiatiefnemers, de heren J.L. Bos en J.v. Dijk, was om tot coördinatie te komen op het gebied van vogelstudie en vogelbescherming en in samenwerking met groepen van ornithologisch karakter bepaalde acties te ondernemen. Sindsdien zijn er vele activiteiten ondernomen en afgerond, 35-Korhanen verkondigden visies en meningen, beschreven waarnemingen. Ik wil de afgelopen periode niet verder gaan beschrijven; er is een gezegde dat luidt: "Regeren is vooruit zien" en dit is maar al te zeer op de natuurbescherming van toepassing. Vele natuurgebieden dreigen versnipperd te raken, we zitten in het Gooi midden in een spanningsveld van woning- en wegenbouwers en recreatiezoekenden. Laren wil bouwen op het heideterrein bij de Postiljon en is bereid het Gooisch Natuurreservaat een stukje Larense Eng in ruil aan te bieden. Landschappelijk fraai, natuurhistorisch vrijwel waardevol.

Het polderschap voor de Eempolder wil het waterpeil 10 cm. gaan verlagen; een maatregel, die het gebied voor vele weidevogels on aantrekkelijk zal gaan maken. Zo zijn er nog wel meer zaken te noemen, waar wij ons mee bezig houden of zullen gaan houden, in een poging de schamele resten van ons werkgebied te redden.

Als er tenminste nog restjes overblijven nu minister Drees heeft bekend gemaakt, dat de eerste woonkern tegenover Muiderberg en niet bij Huizen in Zuidelijk Flevoland komt. Wanneer niet alle bewoners van het Gooi een massaal protest houden tegen deze voor het Gooi fatale zienswijze, kunnen wij allen binnen een reeks van jaren aankijken tegen de geurbaniseerde massa Groot-Gooi, doorsmeden door wegen, met hier en daar een plekje openbaar groen. Een streek niet waard om nog ontspannen in te kunnen leven!

D.A.J.

+++++

P R O G R A M M ADia-avond

- Donderdag 27 jan. Dit betreft een zeer interessante avond te worden. De heer J. Timmerman, ornitholoog bij het Rijks Instituut voor Natuurbeheer, zal met behulp van dia's een lezing houden met als titel: "Praktische Natuurbescherming", waarin o.a. als onderwerpen voorkomen: het opnieuw uitzetten van in Nederland geheel of bijna verdwenen vogelsoorten (Raaf o.a.) en het behaar van natuurterreinen. De heer Timmerman heeft zich bereid verklaard tot een discussie, omdat deze onderwerpen in vogelkringen nogal eens stof doen opwekken. Eenieder die dit wenst kan nu zijn mening toetsen en een bijdrage leveren. Een reden voor alle VVG-leden om deze avond bij te wonen.
- Zondag 30 jan. Een zachtend-excursie naar de Zanddijk. Vertrek om 8.00u. vanaf "Dort Konluit"Haarden. Onder leiding van de heer N. Dwars brengen we een bezoek aan dit nog ongerepte (helaas wel bedreigde) stuk natuur.
- zaterdag 5 febr. Ganzen-excursie o.l.v. de heer I.J.S. Vogel (de Breda of Friesland) Vertrek vanaf het Oosterspeerplein Hilversum om 6.00u. Denkt U aan mondvoorraad voor de gehele dag?
Opzwaai voor 29 jan. o.s. bij C. de Rooy, Rading 80, Nieuw-Loosdrecht. tel.: 02158-1641 (na 18.00u.). Het verballing wel of geen autobezitter en het aantal eventuele beschikbare plaatsen. Bij opzwaai met een verloopij bedrag van f. 5,-- worden betaald (contant of door storting op giro 466173 t.n.v. C. de Rooy.) Dit wordt dan later verrekend met de gemerkte kosten van deze dag. (ca. f. 10,-- p.p., verrekend op volle auto's)
- zondag 27 febr. Inventarisatie van het gebied rond de Tafelberg aan de Ene. Het lijkt ons zinvol dit terrein gedeeltelijk te inventariseren. Vertrek vanaf het Groot-Kinders ziekenhuis om 7.30u. De leiding berust bij de heer Ch. M. Steen.
Inventarisatie toch mee? OO!
- woensdag 1 maart Een (avond)excursie naar Groeneveld onder leiding van de heer L. P. Rijnja. Bos-, Rans- en Steenuil behoren tot de mogelijkheden. Het vertrek is vasteld op 20.00u. vanaf de parkeerplaats Groeneveld.

BROEDVOGEL-INVENTARISATIE 1972

De leden, die zich hebben opgegeven voor de broedvogel-inventarisatie, worden hierbij uitgenodigd voor een instructie-avond, welke gehouden wordt op donderdag 17 febr. in het G. J. Lyceum, Genst. Huygenslaan 12 in Bussum, aanvang 20.00 uur.
Belangstellenden zijn eveneens van harte welkom.

BestuursmededelingenAdressen leden

Het blijkt telkens weer dat een lid verhuisd is, zonder dat hij of zij het nieuwe adres heeft opgegeven. Dit blijkt uit de terugontvangst van "De Korhaan", waarop de P.T.T. dan heeft vermeld, dat het lid niet meer hier woont of "verhuisd is".

Hierna worden dan pogingen ondernomen om achter het huidige adres te komen. Nadat het nieuwe adres bekend is, wordt opnieuw "De Korhaan" toegezonden. Dit kost ons dus twee maal de porti.

Het is een kleine moeite, als J gaat verhuizen, het nieuwe adres - schriftelijk of telefonisch - door te geven aan het secretariaat Stalpaertstraat 10, Hilversum, tel. 02150 - 12928.

-.---.---.--

Wijziging telefoonnummer:

Het telefoonnummer van de secretaresse is gewijzigd. Men dient thans 02150 - 56928 te draaien.

.---.---.--.

Kontributie 1972

De penningmeester verzoekt de leden, die thans de kontributie nog niet overmaakten, dit alsnog te doen.

Het is gebleken dat nog niet iedereen bekend is met de nieuwe kontributiebedragen. Daarom laten wij ze hieronder nog eens volgen:

f. 15,-- voor iedereen, behalve huisrenoten. Zij betalen f. 7,50 per jaar. Dit is uiteraard de minimum kontributie. Elk bedrag hierboven is natuurlijk van harte welkom.

oooooooooooo

LEDENMUTATIES:

Verhuisd: F. Rijnja, naar Regentesselaan 9, Bussum.

-.---.--.

AVIFAUNA VAN MIDDEN-NEDERLAND

In het bericht in de Korhaan van december 1971 is een fout geslopen. Hierin is vermeld een ledenprijs van f. 35,--. Dit moet zijn f. 36,--.

Inmiddels is bekend geworden, dat de Avifauna van Midden-Nederland nog tot 31 januari door de leden besteld kan worden voor de speciale ledenprijs van f. 36,--. Dit is beslist de uiterste datum. Hierna wordt de prijs f. 45,-- en is het boek slechts via de boekhandel verkrijgbaar.

Observatiehut

Aan de Knardijk in Zuidelijk Flevoland staat een observatiehut. Leden, die hiervan gebruik willen maken, kunnen dit opgeven aan het secretariaat, waar hen nadere gegevens worden verstrekt.

Breedvogelinventarisatie van het landgoed Hilverbeek 1968 - 70

Het landgoed Hilverbeek is gelegen onder 's-Graveland ten noorden van de weg 's-Graveland-Hilversum. De grootte bedraagt circa 35 ha. Een beschrijving van het landgoed is te vinden in het HANDBOEK van NATHURMONUMENTEN.

De inventarisatie werd in 1968 en 1969 gedaan door J. v.d. Geld en in 1970 door de afdeling Hilversum van de N.J.N.

Er werden hoofdzakelijk zinnende mannetjes geteld, van enkele soorten werden de broedsels gevonden. (nestkasten). Om het grote landhuis en het gebied ochter de schutting werd niet geteld.

<u>VOGELSOORT</u>	<u>AANTAL BROEDPAREN</u>		
	1970	1969	1968
Koolmees	16	18	17
Pimpelmees	14	11	5
Glanskopmees	3	1	1
Zwarte mees	1	1	-
Staartmees	2	1	1
Pitis	3	3	4
Tjiftjaf	10	5	4
Tuinfluitier	4	4	4
Fluitier	-	1	-
Zwartkop	6	7	6
Spotvogel	-	-	1
Huisemus	10	10	9
Rinmus	4	1	2
Heppemus	3	2	2
Appelvink	1	1	1
Vink	13	9	11
Groenling	5	4	3
Goudvink	1	?	1
Kneu	?	?	1
Grauwe Vliegenvanger	1	2	2
Bonte Vliegenvanger	-	-	1
Witte kwikstaart	2	2	2
Gekroonde roodstaart	8	7	5
Roodborst	10	10	11
Merel	25	27	27
Grote lijster	2	2	2
Zanglijster	14	14	12
Goudhertje	1?	-	-
Winterkoning	16	12	16
Boskruiper	4	4	7
Bosklover	7	6	7
Ekster	1?	?	1
Vlaamse Gaai	1	1	1
Spreuw	30	30	25
Boerenzwaluw	8	1	1
Kleine bonte specht	1	?	1
Groene specht	1?	-	1?
Grote bonte specht	3	2	2
Besuil	1 of 2	?	-
Fazant	1 of 2	1	1
Houtduif	8	9	11
Tortelduif	2	2	2

<u>VOGELSOORT</u>	<u>AANTAL BROEDPAREN</u>		
	1970	1969	1968
Turkse Tortel	1	-	-
Holenduif	5	5	4
Meerkoet	1	1	1
Waterhoen	3	4	6
Wilde/beereneend	15	4	4
Koekoek	?	?	-
Zwarte Kraai	1?	?	2
Kauw	23	23	18
Boomvalk	-	?	1?
Torenvalk	-	?	2?
IJsvogel	-	?	1?
Wielewaal	-	1	-
Totaal aantal paren	292	249	250

Totaal aantal soorten over drie jaren: 54

Verklaring der tekens: - = geen broedgeval
 ? = misschien een broedgeval
 1? = waarschijnlijk een broedgeval

R. Hohenbeek

Verslag avondcontroles van de nestkasten op het landgoed Hilverbeek 1970-1971.

Inleiding:

Dit is het derde seizoen dat wij gedurende de wintermaanden de nestkasten 's avonds controleerden om na te gaan in welke mate en door welke soorten de kasten gebruikt werden als slaapplaats. De heer D. Buitenhuis was ook dit jaar weer bereid om twee avonden met ons mee te gaan en de vogels ter plaatse te ringen. Onze werkwijze was als volgt:

De vogel werd uit de kast gemaakt, zodanig geringsd en indien mogelijk onderverdeeld in resp. ♂, ♀, 1e jaars of overjarig. Daarna werd hij weer in de kast teruggeplaatst.

Verder dient nog vermeld te worden dat de heer D. Buitenhuis jaarlijks nog tientallen mezen in Hilverbeek met vangnetten vangt en dat de vogels dus niet alle in de nestkasten geringsd zijn.

Weersinvloed.

Tijdens de controles werden de weersgesteldheden zoveel mogelijk genoteerd. (o.a. temperatuur, bewolking, mist of helder).

In de opmerkingen zullen we behandelen of en in hoeverre dit invloed zou kunnen hebben op de bezetting van de kasten. Bij regen werd er niet gecontroleerd.

(vervolg op pag. 20)

NOTITIE 32

(Vogel-)Kraakers

Dat kraaken van woningen zich niet alleen tot de mensenmaatschappij beperkt, maar zich ook tot de vogelwereld uitstrekt, is ons dit voorjaar bij de nestkastcontrole gebleken.

Nadat we in een kastje 5 eieren van de koolmees hadden geteld, troffen we een week later in hetzelfde kastje een gekraakte roodstaartnest aan met 3 eieren, welk aantal later uitgebreid werd tot 7.

Na het uitvliegen hebben we het nest verwijderd en vonden daaronder het koolmezenest met 5 eieren nog aan. Dat specht en draaihals vaak bewoonde kastjes leeggezien om er zelf in te gaan broeden, is bekend, maar van de gekraakte roodstaart hadden wij het nog niet meegemaakt.

Hebben andere controleurs nog ervaringen op dit gebied?

G. Heise

NOTITIE 33

"Kolenmezen"

Onze voederplank wordt druk bezocht door o.a. kool- en pimpelmezen. Hieronder bevinden zich 2 koolmezen en 1 pimpelmees, welke eruit zien als roetmoppen. Waarschijnlijk slapen zij ergens in een niet gebruikt kolenhek. Ondanks dat in ons vijvertje blijven zij er smeuzelig uitzien.

G. Heise

+++++

NOTITIE 34

De Huismus

Borelijk zijn vrijwel alle "rijenardi,heden" uit het leven van de Huismus door de ornithologen al wijd en zijd beschreven. Toch wil ik een notitie schrijven, die ten wellicht officieel geen nieuwe meer is, maar stellig nog voor velen nieuw zal zijn.

Op een zachte dag, zo tegen het voorjaar, zittend in de tuin, kan het gebeuren, dat uit een troep vechtende mussen, als de rust weer wat hersteld is, een paar mannetjes in de "piste" treden, staart omhoog en vleugels omlaerhangend en zonder ophouden om een wijfje draaien.

Dit heeft natuurlijk iedereen al vaak gezien. Het vrouwtje wordt het hof gemaakt, enzovoort.

Maar een zeldzame enkele keer nam ik daarbij waar, dat een vrouwtje op een tak of op de rand van het vogelhuis zat en gebukt naar omlaer haar snavel had vastgebeten in de kuif van het mannetje. Deze hing, als een circusartiest, geheel slap en een beetje in trance zo een zestal seconden aan dit snaveltje, draaiend naar links, draaiend naar rechts en zo nog eens, tot hij dan waarschijnlijk werd losgelaten en in zijn val met een flits weer tot vliegen komt.

Vraag is nu wel: Waarom neem je zo iets slechts zeer sporadisch waar? Dat betekent wel, dat niet alle mussen dit kunstje bij het paringspel hebben ingelast, want dan zou men dit, bij zoveel mussen, veel meer moeten waarnemen.

Waarom dus juist enkele mussen.

Nu hebben wij elke winter gemiddeld 10 tot 15 ringmussen in onze tuin. Als het koud is tot het voorjaar aan toe.

Eenmaal heb ik, puur toeval, dit zelfde spelletje tegen het voorjaar bij een ringmuspootje gezien, waarbij we dan maar aannemen, naar analogie van de Huismus, dat het hangende vogeltje het mannetje is, omdat vrouw/man bij de Ringmus op uiterlijk niet waar te nemen is.

Er was toen wel een duidelijk verschil: Er werd maar één keer naar links en naar rechts gedraaid en het duurde zeer kort. Veel flitsender alles, wat ook wel klopt, omdat naar mijn gevoel de Ringmusbewegingen zo ongeveer het midden houden tussen die van de mees en de gewone mus.

Midden december vorig jaar kwam er echter een vraagteken bij, toen ik dat circusspelletje tussen twee Huismussen waarnam, terwijl ik dit steeds als aanvulling zag bij het gebruikelijke voorjaarsspel.

Half december heb - ik althans - nog nimmer paringspel van de mannetjes waargenomen. Heeft dat draaispelletje dan tóch een in hoofdzaak andere betekenis?

K. ten Haken

oooooooooooooooo

NOTITIE 35

Goudhaantje

Op 26 december 1971 hadden we een Goudhaantje in de tuin. Op zich een aardige waarneming, maar waar het om ging is, dat het diertje zich ophield in de geheel versierde kerstboom, die in de open serre stond. En waarlijk, ze'n levend vogeltje tussen de glazen bollen, dat is toch zeker een ervaring apart.

J.L.Bos

NOTITIE 36

GOUDHAANTJE

Een ander, niet minder verbluffend staaltje van de vertrouwelijkheid van dit vogeltje, maakte ik mee toen ik, voor "de eerste oefening onder de wapenen" regelmatig "dienst te velde" draaide in de Drunensche Duinen.

Op een zonnige dag in december kregen mijn "slapie" en ik de opdracht een waarnemingspost in te richten aan de rand van een groot dennenbos. Het was na deze "vermoeiende" bezigheden een verademing even de ledematen te strekken op het berijpte gras.

(vervolg op pag.8)

Reakties op notities

In notitie 29 vraagt de schrijver zich af wat een houtsnip er toe brengt om zich in een stadswijk met kleine tuinen op te houden. Toch schijnt dit meer voor te komen; Engelbert schrijft hierover in de Ned. Jager, no. 25, blz. 908: "Ik heb eens een snip zien vliegen naar een bewoende wijk, waar de tuintjes echt veel te klein waren voor een snip om er te gaan landen. Dat zijn dan waarschijnlijk snippen, die in de afgelopen nacht of vroege morgen zijn aangekomen en totaal nog geen terreinkennis hebben. Het is de eerste keer dat ze er zijn. Dat ze ze naar vliegen is dan niet te verwonderen en best te verklaren."

Het futenartikel (notitie 30) bevatte twee vragen; bij de eerste moet worden verondersteld dat het inderdaad een fruit van een eerder leersel was; dit ondanks het feit, dat er al weer een jong uit den volgend leersel was, toch bij de ouders bleef. Literatuuronderzoek gaf hi-erover uitsluitsel en beantwoordde tevens tijdelijk de tweede vraag. In familieverband verblijvende jongen worden af en toe gezien, terwijl zij de jongen uit het eerste broed voeren; er zijn zelfs waarnemingen bekend van vorrels uit een eerste broed, die ergens afzonderlijk werken ontmoet worden en een jong uit een later broed voeren.

Blijft nog over de nachtfourage uit notitie 31. Mijn theorie is, dat de koperwiek (nachttrekker) aangetrokken werd door het schijnsel van het licht van de voortuin en de zich daarop bevindende nachtinsekten. Iets dergelijks maakte ik eens mee met merels, terwijl het nog volkomen nacht was fourageerden op het fietspad van een laan die begroeid was met lindebomen. Ca. tien merels, die bij het licht van mijn fiets werfvloden. Ook deze waarneming werd in de herfst gedaan; alleen zat toen het blad nog aan de bomen.

D.A.J.

Notitie 36 (vervolg van pag. 7)

Lang duurde de rust echter niet. De oorzaak hiervan was een troepje mezen en Goudhaantjes, dat bevoen ons in de Grove dennen op luidruchtige wijze hun dagelijks broed bij elkaar zocht. Uit de troep maakten zich op een gegeven moment enkele Goudhaantjes los, die al feurigerend afdaalden naar lagere regionen. Een van hen vloeg plotseling naar beneden en zette zich op de met dennetakken en droog gras gecamoufleerde helmen. Heel rustig bewoog het diertje zich door de spaarzame begroeiing, op zoek naar iets eetbaars.

Commentaar van mijn (West Friese) collega: "Kaik me neu ze'n klain opdendertje es an!" En toen het diertje een verdachte beweging maakte met het achterlijf: "Gien gaintjies jan,!"

Maar het was al te laat. Met achterlating van een klein wit visitekaartje was het alweer in de boom verdwenen.

Fr.

Op Oud-Naarden.

"Kruuu.....", kruuu.. ."

Een heldere, doordringende roep, aan het eind soms iets naar de i-klank toe.

Een geluid, dat ik deze zomer al enkel malen eerder had gehoord, telkens in de omgeving van het dennenbos aan de kustzijde van het landgoed Oud-Naarden; een geluid, dat echter steeds uit een andere hoek van het bos scheen te komen en waarvoor ik nog geen afdoende oplossing had kunnen vinden.

En nu?

Het is 28 november, half vijf 's middags, somber, zwaar bewolkt, maar niet koud; het schemert al wat, als ik het hoge dennenbos achter de boerderij bij de ingang van het landgoed nader; tussen de kaarsrechte stammen heeft de roep weerklonken. Ik doe enige stappen in die richting; daar is het weer!

Opeens vliegt een grote zwarte vogel tussen de bomen, verdwijnt eerst, maar komt terug en gaat tegen een dennestam zitten: een zwarte specht! Als ik enige stappen doe, vliegt hij in een bocht om mij heen, een indrukwekkende vogel, met, als men een kraai als maatstaf neemt, bredere, gevingerde vleugels en een langere staart, die duidelijk in twee punten uitloopt; zijn vlucht is veel minder golvend dan die van zijn bonte en groene neven.

Zo in de schemering lijkt het een grote zwarte spookvogel, die met grote vaart tussen de bomen vliegt, in grillige bochten, zeer behendig, terwijl hij zo nu en dan zijn roep laat horen.

Als hij even tegen een stam niet ver van mij vandaan gaat zitten, kan ik hem goed bekijken; het rood op de kop is echter door de invallende duisternis en de hoogte waarop hij zit niet te zien, de lichte snavel nog wel; de kop is ietwat rekuifd.

Weer vliegt de vogel weg, beschrijft enkele cirkels en gaat op een andere plek, iets verder weg, tegen een stam zitten; enkele malen tikt hij met zijn snavel tegen de stam, dan laat hij zijn moeie, fluitende roep horen.

Weer vliegt de vogel weg en verdwijnt uit het gezicht.

S.H. Poëlstra

Broeklever
(Sitta europaea)

tek.R. Hevingh

WAARNEMINGEN ZUIDERIJCK-BREVELAND

Door tijdsbrek werden de waarnemingen over de periode mei/sept. 1971 nog niet gepubliceerd. Evenwel is de halfjaarlijkse rapportage nu een overzicht gegeven over de periode mei/dec. 1971. Hoewel het wekelijks tellen in de eerste plaats beoogt een verband vast te stellen tussen de ontwikkeling van biotop en avifauna, is daarnaast een aantal incidentele waarnemingen (speciaal tijdens de trek) gedaan, dat het aantal soorten boven de honderd bracht. De waarnemingen hebben alle betrekking op het traject brug Huisberg/eiland Eemmond. Opvallende verschillen t.o.v. waarnemingen in de overeenkomstige periode 1970, zijn vermeld.

Tenslotte moet worden vermeld, dat de gegevens niet geheel compleet zijn, doordat op 5 data de voorgenomen tellingen niet zijn doorgegaan, terwijl van 4 data de tellingen niet zijn ingezonden.

1	Ruut	Altijd aanwezig in voor- en nazomer in tientallen, daarna toenemend tot honderdtallen. (17 okt. 930 ex.) NB. max. in 1970: 105 ex. op 18 okt.!
2	Aalscholver	Waargenomen tot half oktober, hoogstens enkele tientallen, max. 5 juni: 80 ex., duidelijk minder dan vroeger. (honderden)
3	Blaauwe Reiger	Meestal wel aanwezig in gering aantal. Max. 38 ex. op 5 juni - aantal lijkt af te nemen.
4	Wilde Eend	Altijd aanwezig tot enkele honderdtallen. (7 aug. 1650)
5	Wintertaling	Enkele aanwezig in juni/juli - in sept. terug t/m nov. 85 ex. op 25-9. Verwel. 1970: 204 op 13-9. Steeds overwegend in de polder.
6	Somertaling	Evenals in 1970 in enkele ex. waargenomen tot medio juni. Grind. l uitsluitend in polder
7	Krekeend	Uitsluitend enkele ex. in mei. Duidelijke teruggang t.o.v. vorige jaren
8	Slebeend	In mei en juni enkele ex., in sept. terug 12 sept.: 5860 ex. ! 2 okt. 3580 ex. ! 30 okt.: 104 ex. Grote aantallen steeds op meer.
9	Wifoeend	Bijna steeds aanwezig echter tot hoogstens enkele tientallen. (Rijke periode is jan/apr.)
10	Tafelend	8 mei 2 ex. terug eind aug. en dan steeds aanwezig op meer in h n lateren ex. Op 7 nov. 1147 ex. (ook hier is jan./apr. de rijke per.)
11	Brilduiker	21 mei 1 ex. aanwezig op meer vanaf half nov. tot enkele tientallen ex.
12	Grote Zwabek	Evenals vorig jaar aanwezig v.a. 20 helft nov. 5 dec.: 107 ex. op meer, vorig jaar iets vroeger: eind nov.
13	Nonnetje	5 dec.: 144 ex. 11 dec.: 102 ex.
14	Bergeend	Aanwezig in enkele tot 30 ex., ontbrak in sept. en nov.
15	Grauwe Gans	Aanwezig vanaf half sept. Max. 1640 ex. op 17 okt. in jonge keelzadakkers. op 18 okt. 1970: 367 ex. (max.)
16	Knobbelzwaan	Verspreid over hele periode waargenomen. (tot 80 ex. op 18-7) Is frequenter en talrijker aanwezig bij recreatie-eiland in aanloop en in de bocht bij de brug van de Huisbergse vijver.
17	Kleine Zwaan	Vanaf eind sept. waargen. max. 7-11: 725. Soms ontbreken waarnemingen of worden geringe aantallen gemeld, vermoedelijk doordat de grootste aantallen dicht onder de Gooimeerkust zitten, waar ze alleen bij uiterst helder weer waar te nemen zijn.

18	Bruine Kiekendief	Meestal wel aanwezig in enkele ex. op 18-7: 7 ex.
19	Blauwe Kiekendief	Op 8 mei: 1 ex. Daarna op 28-8: 7 ex. Daarna v.a. 30-10 regelmatig 1 of 2 ex.
20	Torenvalk	Meestal wel aanwezig, max. 5 ex. op 5 dec.
21	Waterral	8 mei: 2 ex., 18-7: 1 ex., 5-9: 6 ex., 19-9: 5 ex. In 1970 in aug. gemiddeld: 25 ex. Moeilijk tellen, vrijwel uitsluitend op geluid.
22	Waterhoen	Enkele ex. mei/juni, daarna op 5-12: 8 ex.
23	Fazant	Bijna altijd aanwezig in wisselende aantallen; max. 177 ex. op 30-10.
24	Hoerkoest	Ontbreekt vrijwel nooit, tot sept. kleine aantallen; daarna honderden.
25	Scholekster	Aanwezig tot half aug. in geringe aantallen.
26	Kievit	Meestal aanwezig in wisselende aantallen tot max. 88 ex. op 31-7.
27	Watersnip	All en in juni niet aangetroffen; daarvoor en daarna in wisselende aantallen max. 43 op 2-10. Ontbrak 1970 ook in juni.
28	Grutto	Aanwezig tot half aug. max. 52 ex. op 18-7 max. 1970 31 ex. op 3-7.
29	Oeverloper	mei-juli-aug-begin sept. enkele ex. (dijk)
30	Tureluur	Tot half aug. max. 10-15 ex.
31	Kemphaan	Tot half aug. wisselende aantallen. max. 123 op 13-7.
32	Kluut	Tot half juli. Max. 20 ex. op 5-6.
33	Grote Mantelmeeuw	Bijna steeds aanwezig, vanaf juli enkele ex. max. 29 ex. op 12-9.
34	Kleine Mantelmeeuw	Verspreide waarn. max. 18 ex. op 25-9.
35	Zilvermeeuw	Meestal present in geringe aantallen. max. 21 ex. op 25-9.
36	Stormmeeuw	Meestal aanwezig in sterk wisselende aantallen. max. 135 ex. op 31-7.
37	Kokmeeuw	Ontbreekt nooit; aantallen wisselend van enige tientallen tot 2750 op 5-9 en 3620 op 19-9. Zowel in polder als op meer. Op 5-9 was duidelijk sprake van trek naar de polder en algemeen insectenvangst.
38	Zwarte Stern	Aanwezig tot half sept. Duidelijk verzameltrek na broedseizoen, geringere aantallen dan in 1970, maar max. van 10.000! op 7-8.
39	Visdiefje	Aanwezig tot sept. Kleine aantallen. max. 31 ex. op 9-5. Eén ex. op 2-10.
40	Koekoek	Regelmatig enkele gesignaleerd tot half aug. (6 waarn.)
41	Gierzwaluw	Regelmatig aanwezig tot eind aug. max. 213 ex. op 3-7 (1970: op 3-7: 3000 ex.)
42	Veldleeuwerik	8 mei: 2 ex.; okt./nov. tot 20 ex.
43	Boerenzwaluw	Aanwezig t/m sept. van geringe aantallen tot 1060 op 12-9 (vergel. max. 1140 ex. op 17-9-70) laatste waarn.: 1 ex. op 2-10.
44	Graspieper	Gespreide waarn. van mei tot dec. geringe aantallen.
45	Witte Kwikstaart	idem.
46	Gele Kwikstaart	Aanwezig in enkele ex. van mei t/m sept. laatste waarn. 2-10; 1 ex.
47	Snor	Aanwezig tot begin juli max. 19 ex. op 21-5

48	Grote Karekiet	Waargenomen tot half juli. ^U geringe aantallen. 9 ex. op 21-5
49	Kleine Karekiet	Regelmatig tot eind juli, daarna nog 3 waarn. in aug./sept. steeds enkele ex.
50	Rietzanger	Aanwezig tot half juli. max. 44 ex. 3 juli, daarna nog 5 ex. op 8-8 en 5-9.
51	Baarmanees	Meestal aanwezig in enkele tientallen; 135 ex. op 5-9, 106 op 2-10 (vergel. 1970: 500 ex. op 18-10)
52	Rietgors	Bijna altijd waarn. geringe aant. max. 21 op 21-5
53	Spreeuw	Altijd waargenomen, van enkele tientallen ex. tot 135 op 3-7.
54	Zwarte Kraai	Ontbreekt zelden. Steeds geringe aantallen, max. 14 ex. op 8-5.
55	Bonte Kraai	Op 8-5: 1 ex., daarna voor het eerst weer op 17-10 tot eind dec. max. 37 ex. op 16-11.

Incidentele waarnemingen (één of enkele malen)

Geoorde Tuut	1 ex.	10-10
Dofaars	3 ex.	8-5
Lopelaar	3 ex.	29-8 in 1970, 4x waargenomen juli/sept.
Smient	5 ex.	8-5 in polder
Pijlstaart	1 ex.	10-10 in polder
Topoerend	8 ex.	25-9 en 2 ex. op 5-12 beide op meer
Buizerd	1 ex.	5-12 polder
Smellocken	1 ex.	11-12 polder (1970: 1 ex. op 18-12)
Perceleinhoen	1 ex.	gehoord 9-5 (geluid onmiskenbaar) polder.
Patrijs	4 ex.	5-6 in polder 1970: 16 ex. op 26-9.
Bontbekplevier		enkele ex. in mei en juni (polder)
Kleine plevier		idem (polder)
Strandplevier	1 ex.	9-5 en 1 ex. 29-5 in polder
Bokje	1 ex.	op 17-10 (polder)
Wulp	2 ex.	8-5 (polder)
Regenwulp	1 ex.	18-7 (vliegend over meer)
Witgatje	2 ex.	25-9 in polder
Bosruiter	1 ex.	5-6 en 13 ex. op 18-7 (polder)
Zwarte ruiter	1 ex.	25-9 in polder
Groenpootruiter	1 ex.	5-9 in polder
Bonte strandloper	3 ex.	8-5 in polder
Dwergmeeuw	4 ex.	12-9 en 4 ex.: 19-9 en 1 ex.: 17-10 (meer)
Houtduif	2 ex.	8-5, 3 ex.: 8-8, 1 ex.: 5-12 (polder)
Veldmil	1 ex.	9-5 in polder
Huiszwaluw	1 ex.	19-6 in polder
Oeverzwaluw	2 ex.	8-5 in polder
Oeverpijp	1 ex.	18-12
Winterkoning	1 ex.	8-5, 1 ex.: 5-12 in polder
Hergomus	2 ex.	8-5 in polder
Grote lijster	2 ex.	8-5 langs dijk
Kramsvogel	1 ex.	20-11 in polder
Zarlijster	1 ex.	5-12 in polder
Merel		enkele ex. in mei-sept-okt-nov-dec. polder en dijk
Tapuit	3 ex.	langs de dijk op 8-5
Roodborst	4 ex.	27-11, 1 ex.: 11-12 polder
Zwartkopje	1 ex.	2-10 (dijk)
Tuinfluit	1 ex.	19-10 in polder

Grasmus	1 ex.	8-5	in polder
Vitis	2 ex.	21-5, 1 ex.:	29-5 in polder
Tjiftjaf	1 ex.	8-5	in polder
Goudhaantje	1 ex.	2-10, 2ex.:	5-12 (polder/dijk)
Koolmees	enkele ex.	in mei-sept-okt-dec.	(wilgen langs dijk)
Pimpelmees	idem		
Kuifmees	1 ex.	8-5	in polder
Groenling	2 ex.	8-5	in polder
Sijsje	18 ex.	5-12	in polder, 1 ex. 11-12:dijk
Kneu	2 ex.	29-5, enkele	tientallen okt/nov.(polder)
Frater	25 ex.	18-12	in polder
Vink	enkele	in mei en okt.	27 ex. op 5-12(dijk)
Keep	1 ex.	2-10	in polder
Huismus!!	3 ex.	8-5 en 2 ex.	op 5-12
Ringmus	enkele ex.	in mei-sept-okt.	
Roek	1 ex.	31-7	(dijk)

F. Kok

-.-.-.-.-

Kuifeend (*Aythya fuligula*)

foto: Fr. Rijnja

CURSUS in vogelkennis voor beginners

Evenals in voorgaande jaren zal er ook dit jaar weer een "cursus in vogelkennis" worden gegeven.

In acht wekelijkse lessen zullen ruim 100 vogels de revue passeren en wordt o.a. de vogeldeterminatie behandeld.

De "docenten" zijn: Mevr. C. Holzenspies en de heren J. Bos, D. Jonkers en K. Visser. De kosten zullen tussen de f. 12,50 en f. 15,-- per deelnemer bedragen.

Aanvang: dinsdagavond 29 februari om 20.00 uur in een zaal van de Zuiderkerk, ingang Abr. Kuyperlaan in Bussum. Ruime parkeergelegenheid aanwezig.

Opgave vóór 20 febr. a.s. bij Mevr. M.T. Groen, tel. 02154 - 3043 (bij voorkeur 's avonds).

Vogels in ons taalgebruik

Onze bloemrijke nederlandse taal bevat talloze spreekwoorden, gezegden, zegswijzen of zinnen, waarin op de één of andere manier een vogelnaam of de naam vogel in voorkomt. Omdat ik eens wilde weten wat voor namen er worden gebruikt, heb ik ze eens bijelkaar gezet; er moeten er natuurlijk veel meer zijn. Deren, die nog meerdere spreekwoorden etc. kennen, die in deze reeks thuis horen, worden verzocht even een briefje naar de redactie te sturen.

Hier zijn de mijne:

Beter één vogel in de hand, dan tien in de lucht.
 Een hippe vogel zijn.
 Elk vogeltje zingt zoals het gebekt is.
 Zoals de juden zongen, piepen de jongen.
 Na het trouwen een nestje bouwen.
 Een zwaluw maakt nog geen zomer.
 Zij denkt haar uil een valk te zijn.
Uilen naar Athene dragen.
 Ten echte sijsjeslijmer zijn.
 Op het vinkentouw zitten.
 In het slagersjargon: een slavink, een blinde vink.
 Iemands bewegingen met arendsogen volgen.
 Een haviksnus bezitten.
 De keekoek en de griet, die leggen in de meimaand niet.
 Ergens tureluurs van worden.
 Zo doof als een kwartel zijn.
 Veel meeuwen op het land, storm aan het strand.
 Zich gedragen als een stelletje tortelduiven.
 Met een oend op reis gaan.
 Alle kinderen van het gezin waren uitsevlepen.
 Stelen als raven.
 Op het dak gaan zitten krasien melken.
 Het was zo warm, dat de mussen dood van het dak vielen.
 Als kamphanen tegenover elkaar staan.
 Een huismus zijn.
 Zij aten een houtsnip. (snoetje roggebrood met kaas)
Snipverkoulen zijn; ze dronken als een snip.
 Bergrefenisjargon: De krasien v leen de beer.
 Zeiljargon: In de valkenklasse uitkomen.
 Marinejargon: Een gaulvink (officier) zijn.
 Kraamverpleging: Het nieveartje halen. De ooievaar had een bezoek gebracht. Een emulpaap zijn.
 Geestelijkheid: Nonnen, fraters paopen. Een witte raaf zijn.
 Een uiltje knappen.
 Zo dom als een gans.

-.-.-.-

Een kleine aanvulling hierop:

Als de specht roept niet, bedriegt u niet, echter als de specht lacht, water in de gracht.
Vliegt de leeuwerik snel weg, dan wordt de hemel klaar en droeg.
 Zijn de zwaluwen hoog, dan blijven de daken droeg.
 (Vr)eten als een reiger.
 Niet te meeite waard, het is een zieke kip.
 Met de kippen op stek gaan.

SNELHEIDSMANIAK

Een expeditie van het Zoölogisch Instituut van de Wetenschappelijke Akademie van Kazakhstan, welke aan het ringen was, in het dal van de CHOK-PAK, ontving een interessante mededeling.

Een Boerenzwaluw, die door hen in het dal was geringd, werd opnieuw gevangen, 4 dagen later.

De vogel had een afstand afgelegd van hemelsbreed 2990 kilometer.

Hieruit kan men concluderen dat de vogel dus ongeveer 750 kilometer per dag heeft afgelegd.

L. Rijnja

uit: Sputnik no.5/1971.

NESTKASTEN

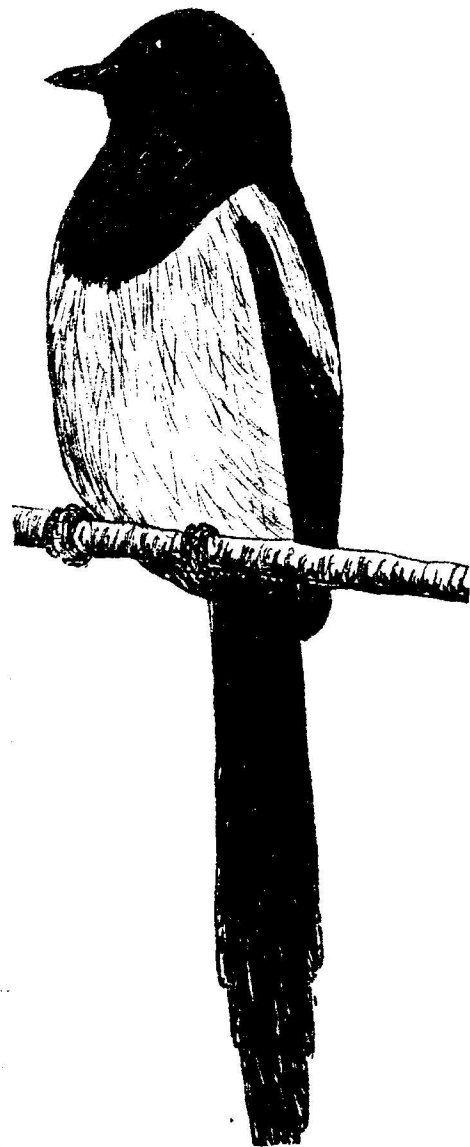
Na de geslaagde timmerdag in december, hebben we besloten om in februari opnieuw zo'n dag te organiseren. Lag het accent in december op de uilen- en torenvalkkasten, nu komen de kleinere kasten aan de beurt.

De exacte datum is zaterdag 26 februari en deze timmerdag wordt eveneens gehouden in het door de Jeugdbonden ter beschikking gestelde needschooltje aan de Erfgoedersstraat 260.

Het timmerfestijn begint om 10.00 uur en zal tot ongeveer 16.00 uur duren. De technische leiding berust bij de heer C. Steenman. Mocht u belangstelling hebben, dan graag een briefkaartje naar ondergetekende of een telefoontje naar de heer A. Bode (02150 - 13950).

Vergeet u vooral niet gereedschap mee te brengen en ook hout is ten alle tijde welkom.
Graag tot ziens op 26 febr. a.s.

R. Moelenbeek

Ekster (Pica pica)

tek. E.P. Klomp

Verslag van een Inventarisatie-excursie

In het kader van de door het bestuur voorgestelde bevordering van de zelfwerkzaamheid van de leden, werd op 21 juni 1971 een inventarisatie-oefening gehouden op de Hoorneboegse heide. Hieraan namen VIJF leden deel.

Iedere deelnemer(ster) noteerde op de kaarten, die speciaal voor dit doel waren vervaardigd, de zingende en of roepende vogels, waarvan gezamenlijk werd vastgesteld welke soort het was.

Als telgrens werd genomen de Zuiderheideweg tot aan de Holleweg, deze werd gevolgd tot vlak voor de uitloper van het Tienhovens Kanaal, waarna de heide langs de bebossing werd aangehouden tot de Bosdrift.

Ten van de eerste dingen, die in dit deel van de heide opvielen, was de wirwar van paaljes, die niet op de kaarten waren aangegeven. Hierdoor was het bijna onmogelijk om de telmethode van Tinbergen te volgen. Het geïnventariseerde deel had een grootte van ± 80 ha., ± 20 ha. heide hiervan was dit voorjaar i.v.m. het noodzakelijke onderhoud gebrand. Naar het zuiden toe werd de hei hoger om over te gaan in hei met oude vliedennen.

De jonge opslag van o.a. vliedennen en andere bomen was in 1970 verwijderd, waardoor dichtgroei voorkomt. In dit deel van Hilversum gerekend, rechts van het conferentieoord de Hoorneboeg, breidden de boompiepers. Het afgesloten terrein van het conferentieoord (± 18 ha.) viel op door zijn vogelrijkdom.

Voorts werden nog de volgende gegevens genoteerd:

Tijd: 4.30-7.15, weer: zware mist, zicht tot somber, geen wind, temp.: 8-10° Celsius.

Lijst van vermoedelijke broedvogels:

	<u>Heide en zuidrand met bebossing.</u>	<u>Conferentieoord Hoorneboeg.</u>	<u>Totaal</u>
Houtduif	1	4	5
Koekoek	1	-	1
Groene Specht	-	1	1
Grote Bonte Specht	1	1	2
Veldleeuwerik	14	-	14
Boompieper	5	-	5
Winterkoning	1	1	2
Heugemus	-	1	1
Grote Lijster	1	1	2
Merel	-	3	3
Gekraande Roodstaart	1	1	2
Roodborst	-	5	5
Zwartkoptuinfluiter	1	-	1
Tuinfluiter	-	1	1
Pitis	2	-	2
Tjiftjaf	1	-	1
Grauwe Vliegenvanger	-	1	1
Koolmees	-	1	1
Pimpelmees	-	1	1
Zwarte Mees	1	-	1
Kuifmees	-	1	1
Glanskopmees	-	1	1
Boomklever	-	1	1
Boomkruiper	-	2	2
Vink	-	2	2

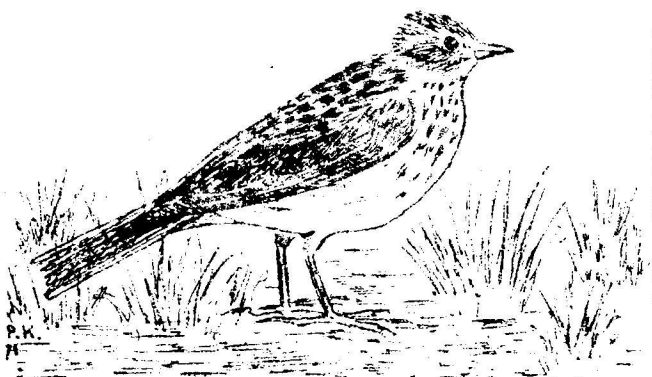
	<u>Heide en zuidrand met bebossing.</u>	<u>Confarentieoord Hoerneboeg.</u>	<u>Totaal</u>
Spreeuw	-	4	4
Ekster	-	1	1
Vlaamse Gaai	-	1	1
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	30	35	65
Aantal soorten:	12	21	

Boven de heide werd nog een groep van 10 grutto's waargenomen, die op ongeveer 60m. hoogte uit NNO richting naar het ZW verdwenen. Even later werd nog een tureluur gezien.

Dit verslag pretendeert geenszins volledig te zijn voor wat de aantallen en soorten betreft; voor bepaalde soorten (hegtemus e.a.) was het al te ver in het seizoen.

Het wil slechts een voorbeeld zijn en een indruk geven van de vogelbevolking op dat moment. Tegelijkertijd is het een aansporing voor alle leden van de werkgroep die zich nog niet bekwaam genoeg achten om te inventariseren, om toch vooral deel te nemen aan de excursies. Er zijn nog steeds weinig mensen, die zich bezig houden met het registreren en van jaar op jaar volgen van de vogelstand in het Gooi, die op sommige plaatsen als gevolg van de voortdurende ingrepen die worden gedaan in het biotoop telkenmale verandert.

D.A.J.

tek. E.P. Klomp

Veldleeuwerik
(Alauda arvensis)

R O O F V O G E L S

LANGS DE RANDMEREN

Evenals dit in voorgaande jaren het geval was, werden in de Eempolders veel roefvogels waargenomen. De gesteldheid van het terrein, de gunstige weersomstandigheden en het feit dat de driejarige cyclus van de veldmuis dit najaar weer een top bereikte, trekken de grote aantallen roefvogels aan, die door verschillende waarnemers werden gezien.

Hoewel de aantallen waren en of deze zich ook in andere polders langs de randmeren ophielden, was niet duidelijk. Zo ontstond het plan de dijk langs Zuidelijk Flevoland van Muiderberg tot Nijkerk en de polders er tegenover op het vasteland te tellen. Deze telling, door mijn vrouw en mij gehouden op 26 december 1971, verschafte enig inzicht. Het was die dag bewolkt en zonnig met een temperatuur van $\pm 4^{\circ}$ C. bij een matige N.O.-wind, het zicht was uitstekend.

De telling werd vanuit de auto verricht met een 7 x 50 en een 16 x 50 kijker; om de paar honderd meter werd gestopt en werden de diverse blokken afgezocht. Alle vogelsoorten, die werden waargenomen zijn genoteerd. Dit leverde o.a. bij paal 18.7 van het dijkvak Muiderberg - Nijkerk een feuragerende Strandleeuwerik op.

Op de 26e december werden daar ons geteld:

1. de polder van Naarden tot Muiderberg(I)
2. het dijkvak Muiderberg tot Nijkerk(II)
3. Arkenheemse Polder bij Nijkerk(III)
4. de polder van Bunschoten tot Een(IV)
5. Eempolder tot Wakkerendijk + Oostermeent(V)
6. Noord- en Zuidpolder te Veen tussen Wakkerendijk en Blaricum(VI)

In onderstaande tabel is eveneens de Blauwe Reiger opgenomen, maar deze zich naast de mullenvangst druk aan de muizenjacht deelnam.

soort	I	II	III	IV	V	VI	totaal
Torenvalk	1	3	18	81	59	1	163
Blauwe kiekendief	-	1	-	1	2	-	4
Buizerd	-	-	4	1	11	-	16
Blauwe reiger	-	-	12	12	29	-	53
totaal	1	4	34	95	101	1	236

Een week later, op 2 januari 1972, werd nogmaals een telling gehouden. Nu werden geteld:

1. het dijkvak Muiderberg tot Lelystad-haven(I)
2. de polder Oostelijk Flevoland, globaal genomen het deel tussen de Knardijk-Lelystad-Biddinghuizen-Elburg(II)
3. de polder tussen Elburg en Nunspeet(III)
4. de polder tussen Nunspeet en Harderwijk(IV)
5. de polder tussen Harderwijk en Nijkerk + delen van de Rijksweg(V)

soort	I	II	III	IV	V	totaal
Torenvalk	1	25	1	3	3	33
Blauwe kiekendief	2	13+)	-	-	-	15
Buizerd	-	2	-	3	3	8
Ruigpootbuizerd	-	1	-	-	-	1
Blauwe reiger	-	3	3	3	4	13
totaal	3	44	4	9	10	70

+) hieronder 3 †

Bovenstaande gegevens vormen een afspiegeling van de aantallen roofvogels, die zich gedurende het winterseizoen in dit deel van ons land ophouden.

Wanneer voldoende medewerking wordt verkregen, zal in februari een volledige telling worden georganiseerd, die zowel de polder zuidelijk en oostelijk Flevoland alsmede het poldergebied langs de randmeren van Muiden tot Kampen zal bestrijken.

Leden, al dan niet in het bezit van een auto, kunnen zich telefonisch of per briefkaart bij mij opgeven.

D.A. Jenkers
Engelsjan 21 Laren
tel. 02153-7256

Velduil
(Asio flammeus)

tek. E.P. Klemp

Verlag avondcontroles nestkasten Hilverbeek (vervolg)

De controle op:

- 17-10-1970 : weersgesteldheid onbekend;
 21-11-1970 : onbewolkt, geen wind, temperatuur 0 tot 1°C.
 12-12-1970 : onbewolkt, vrij helder, geen wind, temp. 4°C.
 9-1-1971 : bewolkt, mistig, geen wind, temp. 5°C.
 16-1-1971 : zwaarbewolkt, heilig, geen wind, temp. 4°C.
 30-1-1971 : onbewolkt, helder, geen wind, temp. 2°C.
 13-3-1971 : licht bewolkt, geen wind, erg vochtig, temp. 5°C.

Kontroles:

In totaal werd er 7 maal gecontroleerd door P.Slot, G.Kuyper en R.Moolenbeek met meestal nog 2 of 3 andere leden van de NJN afd. Hilversum. De vogels werden op 12-12-1970 en op 16-1-1971 in de kasten door de heer D. Buitenhuis geringd. Tijdens de controle op 17-10-1970 werden er 43 kasten gecontroleerd, waarvan er 6 bezet bleken te zijn: 4 Koelmees, 2 onbekend (vlogen vroegtijdig de kast uit). Bezettings%: 14%. Tijdens de controle op 21-11-1970 werden er 40 kasten gecontroleerd waarvan er 18 bezet waren: 16 Koelmezen 1 Pimpelmees en 1 Ringmus. Bezettings%: 45%. Op 12-12-1970 werden 29 kasten gecontroleerd. 16 waren bezet. 13 Koelmezen, 2 Pimpelmezen en 1 Ringmus. Bezettings%: 55%. 9-1-1971. Gecontroleerd werden 48 kasten, waarvan 16 bezet. 10 Koelmezen, 5 Pimpelmezen en 2 Ringmussen, welke samen in één kast zaten. Bezettings%: 33%. Tijdens de controle van 16-1-71 bleken 4 van 28 gecontroleerde kasten bezet, welke bezetting bestond uit 4 Koelmezen. Dus 15%. 45 Kasten werden er op 30-1-71 gecontroleerd. Bezet 5 kasten. 4 Koelmezen en 1 Pimpelmees brachten het percentage op 11%. Tijdens de laatste controle op 13-3-1971 bevonden zich 14 Koelmezen, 3 Pimpelmezen en 1 Grote Bonte Specht in de 18 bezette kasten. Totaal werden 48 kasten gecontroleerd. Resulteert in 37%.

Diverse soorten nachtbewoners:

- Koelmees** :constante bewoner; Van slechts enkele geringde exx. kan een duidelijk winter(?) territorium worden vastgesteld. Vooral één Koelmees ♂, (S 342333), die all 3 seizoenen van 2 à 3 dezelfde kasten gebruikt maakt.
- Pimpelmees** :constante bewoner. Naarmate het broedseizoen naderbij komt is er sprake van een kleine toename van het aantal exx. Ook bij deze soort enkele exx. met een duidelijk winter(?) territorium.
- Gr. Bonte specht**: onregelmatige gast. Slaapt op Hilverbeek meestal pas na december in de nestkasten. De vogel is snel in z'n slaap gesterd en kan dan al voor de controle de kast hebben verlaten.
- Ringmus** : onregelmatige "winterslaper" in de kasten. Vaak slapen 2 exx. (paartje?) tegelijk in één kast. Snel gesterd en verlaat dan ook vaak vroegtijdig de nestkast.

Spreeuw : Onregelmatige gast. Er valt erg weinig over te zeggen, omdat de vogel dit seizoen niet van de kasten gebruik maakte.
Verig seizoen werden in totaal 8 Spreeuwen in de kasten aangetroffen.

Over het algemeen menen wij te mogen stellen, dat er minstens drie factoren van invloed kunnen zijn op het percentage vogels, dat in de nestkasten slaapt en wel:

1. De tijd van het jaar, waarin de controle plaatsvindt (op Hilverbeek vanaf oktober naar een top in december, een daling in januari en weer een top in februari/maart).
2. De weersgesteldheid.
In hoeverre dit van belang is durven wij nog niet te zeggen. Mogelijk zou bij onbewolkt helder weer het bezettingspercentage hoger kunnen liggen dan bij mistig bewolkt weer.
Verder viel het ons nog op, dat er bij sneeuw alleen die kasten bezet waren, die in de nabije omgeving van huizen hingen.
3. Het type nestkast.
De half-open nestkasten werden in Hilverbeek niet bezet.

Plaatstrouw

Bij de behandeling van de Keelmees en de Pimpelmees hebben wij het al over de winterterritoria van enkele exemplaren gehad. Mogelijk zou dit gelijk kunnen zijn aan het broedterritorium?

Op Hilverbeek werden jaarlijks tientallen Keel- en Pimpelmezen geringd. In 1970 totaal 110 Keelmezen en totaal 91 Pimpelmezen.

Ook op de (hemelsbreed hooguit enkele honderden meters verder liggende) landgoederen Schooneerd, Spanderswoud en Geelust werden de mezen tijdens de avondcontroles geringd.

Tot op heden ken nog geen enkele uitwisseling van winter-slapers werden vastgesteld.

Dit is in tegenstelling met gegevens, die ons bekend zijn uit de omgeving van Ede (Hr. Stel), waar de uitwisseling tussen enkele gebieden heel normaal is.

R. Meulenbeek
P. Slet

RING-resultaten Hilverbeek 1970/1971

Ringnr.	soort	
S 342325	Koolmees	♂ :25-12-69 in vangnet geringd. Slapend aangetroffen in kast 13-3-1971.
S 342328	Koolmees	♀ :30-12-69 in vangnet geringd. Broedvogel '71.
S 342331	Koolmees	♀ :31-12-69 in vangnet geringd. Slapend in kast 1 x 1969/70 en 21-11-1970.
S 342333	Koolmees	♂ :geringd 3-1-70 in nestkast. Slapend in kast 4 x in 69/70, daarna 12-12-70; 9-1-71 en 13-3-71.
S 489730	Koolmees	♂ :geringd 24-10-70 in vangnet. Slapend in kast 21-11-70.
S 489755	Koolmees	♂ :geringd 24-10-70 in vangnet. Slapend in kast 21-11-70; 12-12-70 en 13-3-71.
B 191121	Koolmees	♀ :geringd 17-3-70 in vangnet. Slapend in kast 17-10, 21-11 en 12-12-70 alsmede 9-1 en 16-1-71. (Altijd dezelfde kast!!)
B 201129	Koolmees	♀ :geringd als broedvogel op nest 30-5-70. Slapend in kast 13-3-71.
S 489771	Koolmees	♀ :geringd 2-11-70 in vangnet. Slapend in kast 12-12-70.
S 489782	Koolmees	♀ :in vangnet geringd 8-11-70. Slapend in kast 13-3-71. Tevens broedvogel 1971.
S 489787	Koolmees	♂ :geringd 14-11-70 in vangnet. Slapend in kast op 12-12-70.
S 489788	Koolmees	♀ :in vangnet geringd 15-11-70. Slapend in kast 21-11-70.
S 489796	Koolmees	♂ :geringd in vangnet 27-11-70. Slapend in kast 13-3-71.
S 489813	Koolmees	♀ :geringd 27-11-70 in vangnet. Broedvogel 1971. In najaar 1971 tegen ruit in Kortenhoef gevlogen en volgende dag gestorven.
S 489828	Koolmees	♂ :geringd in kast 12-12-70. Hierna niet meer slapend aangetroffen.
S 489829	Koolmees	♂ :geringd in kast 12-12-70. Slapend in kast 9-1, 30-1 en 13-3-71.
S 489830	Koolmees	♀ :geringd 12-12-70 in kast. Hierna niet meer slapend aangetroffen.
S 489831	Koolmees	♂ :geringd in kast 12-12-70. Hierna niet meer slapend aangetroffen.
S 489832	Koolmees	♀ :geringd 12-12-70 in kast. Hierna niet meer slapend aangetroffen.
S 489833	Koolmees	♀ :gerings 12-12-70 in kast. Slapend in kast 9-1, 16-1 en 13-3-71.
S 489834	Koolmees	♂ :geringd 12-12-70 in kast. Slapend in kast 13-3-71.
S 489835	Koolmees	♂ :geringd in kast 12-12-70. Slapend in kast 16-1-71.
B 201126	Ringmus	:geringd in vangnet 23-5-70. Slapend in kast 9-1-71 (samen met ongeringd ex.).
S 342336	Pimpelmees	:geringd in vangnet 3-1-70. Slapend in kast 2 x 69/70 en 17-1-71.
B 201130	Pimpelmees	:geringd als broedvogel op het nest 30-5-70. Broedvogel 1971.
S 489741	Pimpelmees	:geringd in vangnet 25-10-70. Slapend in kast 9-1 en 30-1-71.
K 419807	Gr. Bo. Specht	:geringd in het vangnet op 16-1-71. Slapend in kast op 13-3-71.

S T A A R T M E Z E N

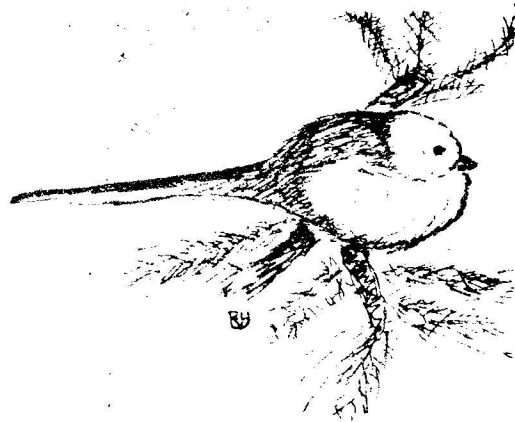
Zondagmiddag, 19 december 1971, half vier. Eigenlijk te laat om nog te gaan "vogelen". Broerlief heeft echter een aardig idee. Groeneveld. We hijsen de net tot rust gekomen ledematen uit de gemakkelijke stoel en in het veel geprezen, soms vervleekte, milieuvervuilende, uiterst snelle en bevenal comfortabele voertuig, de auto.

Na enige tijd ons leven te hebben gowaagd op het Gooise plaveisel zijn we er. De auto wordt weggezet op de daarvoor bestemde plaats en met een zucht worden de zetels voor de nog min of meer ongebaande paden van het eerdergeneemde landgoed verwisseld.

Het wordt een koude, weinig opleverende tocht door een vijandig aandoende omgeving, die gestoffeerd is met kale bomen en een teveel aan dagjesmensen. Maar achter de boerderijen wordt het stiller.

Hier vermag het een Grote bonte specht en een van zijn groene neven ons in een iets betere stemming te brengen. Wat mezen, Vinken, Kepen en Boemkruipers later zijn we al op temperatuur.

Een luid ratelend "Tsurrr" van wel drie kanten tegelijk doet ons stilstaan. "Grote Lijster?" denk ik hardop. "Grote Lijster!", bevestigt broer. Van de vogels echter geen spoor. Dan is er wat beweging in de sparren op enkele tientallen meters voor ons. "Wel wat aan de kleine kant" merkt senior droeg op, wanneer een blik door de kijker ons leert, dat het Pimpelmezen zijn die voor de "beweging in de sparren" verantwoordelijk zijn.

Staartmees
(Aegithales caudatus)

tek. R. Hovingh

Er zit echter nog een ander vogeltje bij dat eerst nog even verstopperkje met ons speelt alvorens zijn identiteit te onthullen: een Kruisbek!

Kruisbekken dus? "Kan niet", zegt broer, die een expert is op dat gebied. Het raadsel lost zich vanzelf op. Er komt een klein vogeltje met een lange staart aangevlogen en strijkt, luid "tsurr" roepend, vlak bij ons op een takje neer. Een Staartmees met een geheel witte kop. "Aegithales caudatus caudatus", doceert L. Plotseling "spatten" van alle kanten de Staartmezen uit de struiken.

(zie vervolg op pag.24)

Staartmezen (vervolg van pag. 23)

Zeker TWEEHONDERD tellen we er. Allemaal witkoppen! In hun gezelschap bevinden zich voorts Koel-, Pimpel-, Glanskop-, Zwarte en Kuifmezen. Na enige tijd verdwijnt het "gezelschap" al "tsurrend" in westelijke richting.

Blijven er enkele vragen. L. noch ik zagen ooit zo'n groot aantal Staartmezen bij elkaar. Ook in de ons ten dienste staande literatuur is hierover niets te vinden. Alleen de Vogelgids spreekt over trekverplaatsingen in voor- en najaar.

Het afwijkende geluid. Op een plaat van "Sveriges Radio" is een dergelijk geluid terug te vinden. Waarschijnlijk betreft het hier een "accent".

Wie kan hierover iets meer zeggen?

fr.

Inhoud:Redactie:

K. ten Haken
E.P. Klomp
Fr. Rijnja

Typewerk:

H.P. Vos
A.J. Vos-Bos
L.F. Rijnja

1. Het eerste lustrum
2. Programma en excursies
3. Bestuursmededelingen
4. Broedvogelinv. Hilverbeek '68-'70
5. vervolg+nestk. versl. idem 70/71
6. Notities
7. vervolg
8. reacties op notities
9. Op Oud-Naarden
10. Waarnemingen Zuid.-Flevoland
11. vervolg
12. vervolg
13. vervolg + cursus
14. Vogels in ons Taalgebruik
15. Snelheidsmaniak + Nestkasten
16. Verslag inv.-excursie
17. vervolg
18. Roofvogels langs de randmeren
19. vervolg
20. vervolg Nestkastversl. Hilverbeek
21. vervolg
22. vervolg
23. Staartmezen
24. vervolg + inhoud

W. RING

KANTOORMACHINES - KOPIEERINRICHTING

EERSTE KLAS REPARATIE-INRICHTING
VOOR ALLE KANTOORMACHINES

UW STENCILWERK TOT IN DE VERZORGD.

HAVENSTRAAT 49 - BUSSUM
TELEFOON 1 61 28 (02159)
B.G.G. 1 68 65

REISBUREAU

**DE JONG
SUNTRAVEL**

Poststraat 6 Bussum
(achter postkantoor Huizerweg)
Tel. 02159-19656 17200

*Of U nu naar de Marismas in Zuid Spanje,
de Camarque in Frankrijk, of de Galapagos
eilanden wilt, bij ons krijgt U optimale service.*

Voor Uw vlieg-, trein-, autocar-, of
privéreizen.

AANGESLOTEN BIJ HET ZIEKENFONDS — TEL. 3 06 15
Verrekijkers - Op uw nieuwe bril een vol jaar garantie.

**KUNSTSCHILDERSMATERIALEN
HUISSCHILDERSVERVEN
BEHANG
SCHILDERIJLIJSTEN
EN
ZONWERING
VOOR BINNEN EN BUITEN
ZIJN TE ZIEN EN TE KOOP
BIJ „SIMON”**

Fa. v. d. BRINK
Raadhuisstraat 27
BUSSUM
02159-1 43 68

voor losse bloemen
kamer- en tuinplanten

bloemisterij
gerard lamaker
boomberglaan 71a
telefoon 4 29 63
hilversum

breng eens een bezoek aan onze kwekerij!

*Al uw natuurboeken
speciaal op het gebied van*

VOGELS

bij

Boekhandel Wilhelmina

Landstraat 33b Bussum
Telefoon (02159) 13103